

Виділення в якості складників ресурсного потенціалу підприємства тих елементів, що відповідають за виконання основних функцій суб'єкта, дозволяє зосередити увагу на конкретному переліку його структуроформуючих факторів з метою якомога повнішого врахування їх впливу.

У зв'язку з цим, ми виходимо з припущення, що основу ресурсного потенціалу будь-якого кооперативного підприємства складають основний капітал, оборотний капітал і трудові ресурси та ідентифікуємо окреслену сукупність ресурсів з поняттям «потенціал». Наявність і використання будь-якого виду потенціалу тією чи іншою мірою визначає результат діяльності підприємства. До того ж слід враховувати і ту вагому обставину, що в різних умовах один і той же обсяг залучених до господарського обороту ресурсів часто може давати різний кінцевий результат. А тому визначення об'єктивних параметрів ресурсного потенціалу організації без урахування конкретних умов її діяльності уявляється проблематичним.

Друга загальнотеоретична проблема дослідження ресурсного потенціалу економічних систем криється, на наш погляд, в оцінюванні відхилення, що спостерігається між значенням необхідних затрат ресурсів, отриманим за оптимальним рішенням, і їх фактичним запасом.

Склад ресурсів, їх величина, а також значення для розвитку системи поступово зазнають змін у часі під впливом інституціональних і цільових (управлінських) факторів розвитку. Основним способом нарощування ресурсного потенціалу кооперативної організації є подолання дефіцитності ресурсів, що лімітують масштаби її діяльності.

ТЕОРЕТИЧНІ ГІПОТЕЗИ ВЗАЄМОДІЇ РЕАЛЬНОГО ТА ФІНАНСОВОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

*Шаповалов В. О., к. е. н., доцент,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава*

Реальний і фінансовий сектори сучасної ринкової економіки є складними багатофункціональними підсистемами з певною структурою, суб'єктами, ресурсами та власними економічни-

ми інтересами. Відносини, що опосередковують функціонування реального і фінансового секторів, забезпечують замкнутість і безперервність відтворювальних процесів в національній економіці.

В науковій літературі щодо вектору зв'язку між реальним і фінансовим секторами економіки існує декілька головних підходів.

Гіпотеза 1. Розвиток фінансового сектора обумовлений інвестиційним попитом суб'єктів реального сектора (гіпотеза «фінансового попиту»). Фінансовий сектор виник і розвивався не лише на основі, але і для реального сектора. Тому, цільовою функцією першого спочатку було опосередкування функціонування іншого, тобто забезпечення безперервності процесу реального відтворення. Фінансова система лише обслуговує потреби економіки в посередницьких послугах, томі рівень фінансового розвитку залежить від тих змін, які відбуваються у реальному виробництві. Іншими словами економічне зростання зумовлює додатковий попит на послуги фінансового сектора і, тим самим, стимулює його розвиток.

Гіпотеза 2. Розвиток реального сектора обумовлений пропозицією інвестиційних ресурсів фінансового сектора (гіпотеза «фінансової пропозиції»). Цей підхід розглядає фінансовий сектор як один з факторів економічного зростання. Розвиток фінансової системи є своєрідним інноваційним механізмом, що підвищує ефективність функціонування всієї економіки в цілому. За рахунок більш ефективного перерозподілу заощаджень у інвестиції фінансові ринки створюють передумови економічного зростання. Навпаки, відсутність вільного доступу до джерел фінансових ресурсів створює перешкоди на шляху стійкого економічного розвитку. Таким чином, зазначена гіпотеза акцентує увагу на перерозподільній функції фінансового сектора, на його здатності направляти ресурси у сфери найбільш ефективного їх застосування.

Гіпотеза 3. Фінансовий сектор негативно впливає на відтворювальні процеси (гіпотеза «фінансового розриву»). Цей

підхід акцентує увагу на феномені «розриву» фінансового і реального секторів, що означає набуття фінансовим сектором ознак самодостатності та спекулятивності. Відрив фінансового сектора від реального – це кількісне і якісне домінування спекулятивних елементів над механізмами, що опосередковують функціонування реального сектора. Тобто, відбувається зміщення функціональної спрямованості фінансового ринку від обслуговування реального виробництва в самостійну сферу нарощування непродуктивного капіталу. В результаті домінування фінансових операцій відбувається зниження ефективності реального виробництва, а фінансовий сектор перетворюється в самостійну сферу відтворення. Існує значна кількість чинників негативного впливу фінансового сектора на реальний. Зокрема, кон'юнктура фінансових ринків не відображає в повній мірі стан та ефективність відтворювальних процесів реального сектора, що зумовлено поширенням спекулятивних операцій, підвищенням волатильності фінансових показників та утворенням «макробульбашок». Диспропорції у залученні ресурсів, спотворена система цін на фінансові активи та послуги посилюють ризики і нестабільність фінансової системи, що зумовлює зростання невизначеності функціонування національної економіки в цілому.

Гіпотеза 4. Розвиток секторів взаємообумовлених (гіпотеза «двостороннього причинно-наслідкового зв'язку»). Вважається, що існує взаємний вплив рівня розвитку фінансового сектора на реальний. Іншими словами, розвиток фінансової системи може позитивно впливати на економічне, а економічний розвиток у свою чергу сприяє розвитку фінансових ринків. По суті, цей підхід є синтезом перших двох гіпотез. Розвиток фінансового сектора обумовлюється розвитком реального і навпаки – у різні моменти часу і на різних стадіях економічного розвитку. Такий двосторонній взаємний вплив може відбуватися і одночасно, тобто зростання в реальному секторі економіки зумовлене збільшенням масштабів фінансового ринку, що в свою чергу запускає вище описаний механізм, в рамках першої гіпотези.